

2021-03-12

Remissvar

BOVERKETS FÖRESKRIFTER OM KLIMATDEKLARATION FÖR BYGGNADER

dnr 3930/2019

Mottagare remiss@boverket.se

REMISSVAR AVSEENDE FÖRSLAG TILL BOVERKETS FÖRESKRIFTER OM KLIMATDEKLARATION FÖR BYGGNADER

Byggherrarna, nedan "vi" lämnar härmed följande synpunkter på remissen.

Föreningen Byggherrarna yttrar sig härmed över rubricerad remiss Förslag till Boverkets föreskrifter om klimatdeklaration för byggnader och förslag till uppgifter i formulär för klimatdeklarationer.

BAKGRUND

För att minska byggandets klimatpåverkan är en ny lag och förordning om klimatdeklarationer under beredning i Riksdagen och som planeras att träda i kraft den 1 januari 2022. Förslaget innebär att byggherren ska ansvara för att upprätta och lämna in en klimatdeklaration till Boverket. Kravet omfattar bara nyproduktion, vissa byggnadsdelar och undantar vissa byggnadstyper. Förslaget för klimatdeklarationer omfattar viss nyproduktion och gäller klimatskärm, bärande konstruktionsdelar och innerväggar.

Denna remiss avser Boverkets förslag till föreskrifter och förslag till uppgifter i formulär och föregår propositionen om nya lagen och förordningen om klimatdeklarationer som ännu inte lämnats till Riksdagen.

YTTRANDE

Byggherrarna ställer sig positiva till införandet av lag om klimatdeklarationer, som i sitt första skede främst har ett pedagogiskt syfte, att byggherren och byggbranschen ska lära sig och förstå vilken klimatpåverkan byggskedet utgör.

Det bör dock säkerställas att målkonflikter inte uppstår avseende den klimatpåverkan byggnadernas långa förvaltningsskede utgör, att byggherren fortsatt ska eftersträva att välja långsiktigt hållbara egenskaper på sina byggnader för att minimera framtida behov av om- och nybyggnader.

Vi avstyrker

- att formuläret innehåller krav som inte återfinns i föreskriften.

Vi tillstyrker

- att Boverket upprättar en vägledning

Vi anser

- att konsekvenserna för byggherren inte är utredda.

- att det saknas en analys hur intentionen att minska transportavstånden kan beaktas genom upphandlingslagstiftningen
- att vilka metoder Boverket kommer att använda sig av vid kontrollen av inlämnade deklARATIONER måste tydliggöras.
- att Boverkets tillsyn och kontroll av inlämnad klimatdeklaration ska ske skyndsamt efter att deklARATIONEN inlämnats.

Krav ska stå i föreskrift och inte i formulär

Boverket har remitterat utkast till formulär till klimatdeklaration i syfte att åskådliggöra vilka uppgifter som Boverket överbäger att ställa krav på. Detta trevande från Boverket kanske är nödvändigt nu när föreskrifterna tas fram parallellt med att lagen bereds. Men vilka uppgifter som ska registreras i klimatdeklarationsregistret ska framgå av föreskrifterna enligt §14 förslag till lag om klimatdeklaration för byggnader.

Att Boverket begär in uppgifter till klimatdeklarationsregistret som inte anges i förordningen är problematiskt. Detta överensstämmer inte med Boverkets intention att "det blir enklare att tillämpa reglerna vid minskad osäkerhet om vilka uppgifter som ska deklarerar." Det får inte bli en överraskning för byggherren när det är dags att fylla i det digitala formuläret.

Boverket måste ha respekt för att byggprojekt tar lång tid och vilka uppgifter som byggherren ska lämna in till Boverket måste vara entydigt innan byggherren påbörjar sitt byggprojekt. Byggherren ska redan vid upphandling av projektörer och entreprenörer avtala om vilken information dessa ska sammanställa och överlämna till byggherren. Byggherren måste under byggskedet följa upp att så även sker. Vilka uppgifter som ska inlämnas till Boverket vid projektets slutskede måste därför vara förutsägbara och kan därför inte vara föränderliga enligt ett formulär.

Att Boverket nu remitterat formuläret möjliggör för Boverket att hinna inarbeta synpunkter om vad som ska deklarerar i föreskriften.

Behov av vägledning kring gränsdragning och tolkning

Byggnader och byggprojekt är komplexa. Ingen byggnad eller produktionsprocess är den andre lik. Föreskriften och formuläret kommer inte kunna fånga upp denna komplexitet. Särskilt inte i denna snabba sättnings av lagen om deklARATIONERNA. Boverkets intention att upprätta en vägledning om hur olika förutsättningar ska deklarerar kommer därför vara högst behövlig. Detta särskilt som Boverkets egen kontrollberäkning måste utgå från samma tillämpning som byggherrens.

Konsekvenserna för byggherren är ej utredda

Det är byggherren som ska vara ansvarig för att klimatdeklarationen upprättas och lämnas in till Boverket och riskerar att nekas slutbesked från byggnadsnämnden och att få en sanktionsavgift.

Syftet med lagen är att förbättra möjligheterna för byggherren att göra medvetna val som minskar klimatpåverkan. Men Boverket har inte redogjort konsekvenserna för byggherren.

Boverket verkar ha blandat ihop byggherren med entreprenörer genom att utgå från SCB:s indelning av entreprenörer istället för att utgå från fastighetsbolag. De senare utgör merparten av landets professionella byggherrar. Vår misstanke om denna missuppfattning stärks av att Boverket i sin bilaga 4 "Företag som påverkas", medtar näringslivsgrenen SNI 41 som avser byggverksamhet och bedömt att fastighetsbolagen tillhör Bilaga 5 "Företag som påverkas indirekt".

Det hade varit önskvärt om Boverket kunnat redogöra konsekvenserna för just byggherrar, de både stora och mindre fastighetsägarna som berörs av föreskriften, inom både offentlig och privat verksamhet. De som kommer att ansvara för att uppskattningsvis 10.000 klimatdeklarationer upprättas årligen.

Därtill behöver Boverket beakta att ökade kostnader för projektörernas och entreprenörernas ökade administration i slutändan även belastar byggherren.

Upphandlingslagstiftningen och transportavstånd

Boverket anger att bakomliggande syfte med föreskriften är en strävan att minska klimatpåverkan från transporter av byggprodukter, genom att premiera korta transportsträckor eller byte av transportslag från till exempel lastbil till järnväg.

För offentliga byggherrar, som lyder under upphandlingslagstiftningen, är det i princip idag otillåtet att ställa krav på korta avstånd eller "närproducerat" då transporter i de flesta fall utgör en marginell del av och därmed inte har tillräcklig koppling till föremålet för upphandlingen.

Vi kan inte se i konsekvensutredningen hur intentionen om kortare transportsträckor förhåller sig till upphandlingslagstiftningen.

Boverkets metod för kontroll av inlämnade deklarerationer

Boverket som tillsynsmyndighet ska göra en egen kontrollberäkning av byggherrens klimatdeklaration. Om Boverkets värde väsentligt avviker från det deklarerade värdet, och byggherren inte lämnar en skälig förklaring, får Boverket istället registrera myndighetens värde och vid särskilda skäl även ta ut en sanktionsavgift.

Vi hoppas att sanktionsavgifter kommer att användas restriktivt till en början innan beräkningsmetodiken trimmats in.

Boverkets egna tester av genomförda klimatdeklarationer visar att de kan skilja sig mycket åt även vid likartad nyproduktion av byggnader och Byggherrarna ser en risk att den noggranne byggherren, som deklarerar många byggprodukter missgynnas och får högre klimatvärden.

Även om samma data används kan det bli stora variationer beroende på vilka antaganden och beräkningsprinciper som använts. Det finns risk att det kommer bli svårt att jämföra resultaten mellan byggherrens och Boverkets klimatdeklarationer. En förväntad diskrepans som troligtvis bli lärorikt för alla parter.

Tillhandahållande av underlag för klimatdeklarationen

Enligt lagrådsremissen ska tillsynsmyndigheten, Boverket, ha rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen från byggherren.

Tillsynstiden är inte avgränsad men bedöms i normalfallet vara två år. Det innebär att Boverket en lång tid efter att projektet avslutats kan vilja begära in de bygghandlingar, beräkningsunderlag och andra handlingar som har legat till grund för klimatdeklarationen. Byggherrarna tycker det är olyckligt att lagförslaget nu förutsätter att byggherren långt efter att projektet avslutats förutsätts kunna tillhandahålla dessa uppgifter – det hade varit önskvärt om Boverkets kontroll kunde ske skyndsamt efter inlämnad deklARATION.

Stockholm den 12 mars, 2021

Tommy Lenberg
VD

Enligt uppdrag

Helena Lennartsson

Byggherrarna är en intresseförening för professionella byggherrar som arbetar för att stärka och utveckla byggherrerollen och det svenska samhällsbyggandet. Föreningens medlemmar är kontinuerliga byggherrar och beställer årligen byggprojekt för mer än 100 miljarder kronor.